

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Petri Laurenii Societatis Jesu, SS. Theologiæ
Doctoris, & SS. Canonum Professoris Vicarius Episcopalis,
Sive Tractatus Quaternarius Per Quæstiones & Responsa
Canonica Deductus**

Leuren, Peter

Coloniae Agrippinae, 1708

664. Quid muneris sit Archidiacono circa institutionem corporalem seu
missionem in possessionem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74203)

sterium instruere, Evangelium cantare, si voluerit, aut si noluerit, mandare, quis aliorum id facere debeat, & similia alia huc spectantia dirigere. Vide Azor. *loc. cit.* q. 2. Cap. ea quæ de off. Archid. demandatur ei custodia rerum ecclesiasticarum, episcopusque muneris esse dicitur, vasa divinis ecclesiæ usibus dicata sedulo custodire. Azor. *loc. cit.* Cap. ut nostrum. c. ad hæc. de off. Archid. ad officium Archidiaconi spectare dicitur, ordinandos examinare, & præsentare Episcopo. Prælatos in sede locare, sive in corporalem possessionem mittere. Item eodem cap. ei committitur audire singulorum presbyterorum causas & jurgia. Cap. prælectis. dist. 24. dicitur ad illum spectare, pecuniam Ecclesiæ pietatis causâ datam accipere, & Episcopo reddere; Diaconorum delicta ad Episcopum deferre; monere presbyteros de temporibus instantium festorum & jejuniorum. Azor. *loc. cit.* Vide etiam Fagn. in c. ad hæc. num. 6. ubi quod hæc & similia spectantia ad officium Archidiaconi diligenter recensentur à Jo. And. in c. officium. Sylv. v. Archid. Abb. & But. in c. ad hæc. sub initium enumerat & ipse eorum plura. n. 24. Addit etiam Fagn. *loc. cit.* num. 6. officium proinde Archidiaconi ad duo ferè capita reduci; nempe ad ea, quæ ei competant tanquam Principi Diaconorum Cathedralis, & ea, quæ sunt jurisdictionis; illa enim ei competere eâ ratione, quâ Caput Diaconorum constituitur: hæc verò ei tributa esse à jure, ut Episcopus facilius vacare possit his, quæ sunt Ordinis & autoritatis episcopalis, à quibus Archidiaconus excluditur. Jam verò de his ferè omnibus exactius vel jam actum in præcedentibus, ubi de potestate Archidiaconi; aut agerit in sequentibus. Porro in quibus officium Archidiaconi ab officio Vicarii generalis Episcopi, uti & ab officio Archipresbyteri differat, satis indicatum sub initium hujus Tract.

Questio 663. An Archidiaconus officium suum exercere possit, v. g. examinare ordinandos, visitare & pleraque agere, quæ habentur in c. 1. & c. ad hæc. de off. Archid. contra prohibitionem Episcopi, seu prohibitus ab Episcopo ea exercere.

1. Respond. Non convenire in hoc AA. Negativam, nempe posse Episcopum Archidiacono, uti & Archipresbytero prohibere, ne muneribus sibi per Canones attributis fungantur, & stante hac prohibitione, eorum nihil eum posse, tenent, de Archidiacono quidem post But. Abb. in c. officium de off. Archid. num. 5. de Archipresbytero Hostiens. in sum. tit. de off. Archiep. §. quæ pertinent. apud Fagn. in c. ad hæc. num. 3. & in c. litera. de matrim. contra. contra interd. Eccles. num. 22. eâ vixi ratione, quod in his sint Vicarii Episcopi.

2. Contrarium, nempe Archidiaconum & similes ideo dici Vicarios Episcopi; quia exercent ea, quæ etiam ad Episcopum pertinent; non esse tamen tantum Vicarios, sed certâ dignitate potiri; adeo ut propterea removeri non possint ad libitum Episcopi, nec ipso pro suo velle illorum officia exercere, tenent Innoc. in c. 1. de off. Archid. num. 1. Jo. And. *ibid.* num. 4. Anchar. n. 3. Archid. in c. prælectis. d. 25. Quin & But. & Abb.

in *cit.* c. 1. apud Fagn. *cit. num.* 31. Quam sententiam Innocenti teneri communiter à Canonistis, & vide: i sibi veriore, asserit Fagn. *loc. cit.* num. 32. ubi de suo quoque eam confirmat: nempe quod Archidiaconus sit Vicarius non ab Episcopo assumptus, sed datus à jure, & sic non amovibilis habeat Vicariam perpetuam suæ dignitati annexam ex privilegio Canonis, quod in totum vel in partem à quoquam Pontificum (intelligit eo nomine Episcopos) convelli vel mutari non potest, ut est textus in c. institutionis. 25. q. 2. cui, ut Archid. in c. licet Canon. de elect. in 6. num. 3. non potest responderi.

Questio 664. Quid muneris sit Archidiacono circa institutionem corporalem seu missionem in possessionem?

1. Resp. primò: Ad Archidiaconum spectat, Prælatos (intelligit electos & confirmatos) in sede locare. Pignat. tom. 4. cons. 183. num. 14. sic de jure communi spectat ad Archidiaconum collocare Abbates & Abbatissas in sua sede. Fagn. in c. ad hæc. de off. Archid. num. 22. Barbof. *lur. eccles.* l. 1. c. 24. num. 25. juxta c. ut nostrum. de off. Archid.

2. Resp. secundò: De jure communi spectat ad Archidiaconum, Clericos provisos seu institutos ab Episcopo (idem est de institutis aut provisis ab aliis inferioribus) mittere in corporalem possessionem beneficiorum. Fagn. *loc. cit.* Zerol. in pr. Episc. v. Archidiaconus. Paris. de resign. l. 10. q. 6. num. 32. & expressius l. 8. q. 9. num. 57. Barbof. *loc. cit.* num. 32. citans Per. Gregor. *synagm. juris.* l. 15. c. 20. n. 6. Covar. l. 3. var. c. 16. n. 7. &c. juxta *cit. c. ut nostrum.* ubi in quadam dicitur, institutionem corporalem tam super beneficiis, quàm dignitatibus debere ad Archidiaconum pertinere. Nec obstat, quod in c. licet Episcopus. de præb. in 6. dicitur, ad Episcopum spectare missionem in beneficiorum possessionem; quia id intelligi potest, non quidem de ipsa missione in corporalem possessionem, sed de sententia seu decreto, quo Episcopus pronunciat seu decernit, institutum mittendum in possessionem. Barbof. *loc. cit.* vel potest intelligi, ut procedat de consuetudine, quâ id spectat hodie ad Episcopum. Barbof. *ibidem.* Quod si autem vi citati *licet Episcopus.* id de jure spectaret ad Episcopos, ut volunt aliqui apud Paris. *loc. cit.* num. 33. dicendum foret, per dictum c. licet Episcopus, utpote posterius derogatum cap. ut nostrum. tanquam priori.

3. Resp. tertio: Tametsi autem de jure spectaret aut spectasset aliquando ad Archidiaconum, potest nihilominus id ipsum ex consuetudine particulari hic & nunc spectare ad Episcopos, Vicarios, aliòsque Ordinarios, prout illud hodie de consuetudine spectare ad Episcopos, Vicarios aliòsque Ordinarios affirmat Paris. *cit. n.* 33. citans Covar. & l. 8. q. 9. n. 58. ubi: quamvis id (nempe emittere in possessionem) de jure spectet ad Archidiaconum. c. ad hæc. de off. Archid. tamen generalis consuetudo hoc extendit etiam ad alios; pro quo citat Rebuff. in pr. tit. de miss. in possess. Selv. de benef. p. 3. q. 15. Quemadmodum è contra, si illud spectaret de jure ad Episcopos, nihil vetaret, quò minus hic & nunc sive in quibusdam locis

facis id spectet privatè ad Archidiaconum, uti simile quid habes in facultate conferendi.

Questio 665. Quodnam sit officium Archidiaconi quò ad Chorum?

R Esp. primò in genere: in choro habere Archidiaconum primam Dignitatem post pontificalem; aliisque ibidem superiorem & majorem haberi; pronunciat Barbof. *lur. eccl'es. l. i. c. 24. num. 20.* spectare ad eum ratione proprii muneris in absentia Episcopi ejusque Vicarii regimèn chori, sit Pignat. *tom. 4. conf. 183. n. 1.* Dátque ipsè ordinem gereñdorum in choro. Pignat. *loc. cit. num. 2.* citans Barbof. *de Can. & Dignit. c. 5. num. 20.* Grammat. *decis. 24. num. 7.* & Rotam apud Pur. *decis. 8. num. 3. l. 3.*

2. Resp. secundò in specie: ad illum permanentem in choro spectat in principio Matutini, Horarum Canonicarum & Vesperarum intinmare *Pater noster.* Item hoc recitato; dare manu signum, ut incipiatur: *Domine labia.* vel *Deus in adiutorium.* Item ad primam dicere: *Dies & alius nostrorum &c. Adjuutorium nostrum &c. Deus nos benedicat &c. ad Completorium: Noctem quietam &c. Benedicat & custodiat &c. & in fine Horarum & Matutini: Dominus det nobis &c. & atequam signum per ipsum datur, nemo expleto officio è choro egredi debet. Barbof. *cit. c. 24. num. 20.* restans sic statuiffe S. Congr. Card. præpos. negot. Episc. & Regular. *in Theatina sub die 18. April. 1617.* Pignat. *cit. conf. 183. num. 3. & num. 2.* ubi, quòd Archidiaconus Cathedralis, ut prima dignitas post pontificalem, dum est in choro, recognoscere debeat tanquam superior & major, & ad ipsum spectant nuntus & versiculi superiores, & officio finito dare signum egresstis à choro, & licentiam exeundi atequam sit finitum &c. Declaratum sit in dicta *Theatina.* sic *c. officium. de off. Archid.* dicitur, ipsum omne officium ecclesiasticum providendo Lectiones & Responsorium in matrice ecclesia dare debere & auscultare, in tantum, ut nullus Evangelium aut Epistolam, responsorium vel quamlibet in ecclesia Lectionem legat & canter, donec ab illo auscultetur. Verumtamen, cum sæpius inter Archidiaconum & Primicerium seu Cantorem excitata fuerit controversia super officium dirigendi chorum; teste Pignat. *tom. 4. conf. 27. à num. 1.* nonnunquam in favorem Cantoris rescriptis S. Congreg. Rituum, ut videre est apud eundem in *Cassanensi. s. Martii 1633.* ubi: Cantoris dignitatis in Cathedrali munus est, distribuere Lectiones, Antiphonas & prophetias, chorum regere & gubernare, ordinare tabellas & functiones ecclesiasticas per turnum ordine successivo; nec non dicere potest, quòd & quæ ducendæ dirigendæ processiones, &c. Quandoque è contrà in favorem Archidiaconi declarasse visa est eadem S. Congregatio, ut videre est apud Pignat. *loc. cit. num. 1. & seq.* ubi Archidiaconus opponens se dictæ Ecclesiæ Cantori exercenti ista munia, juxta præscriptum illud S. Congr. aliam attulit de 17. Sept. ejusdem anni in favorem sui emanatam declarationem, in qua statuitur primò, Capitulares de choro exire volentes ab Archidiacono primà dignitate, si præfens est, veniam petere debere. Secundò tabellam, in qua describi debent illi, per quos exercendæ sunt functiones ecclesiasticæ per turnum, ad Archidia-*

conum spectare, præscribere & ordinare: Cantoris autem munus esse chorum regere, juxta præscriptum in tabella. Tertio ad Archidiaconum spectare, pro inchoando divino officio & pro discessu à choro &c. dare signum. Quas tamen S. Congregationis declarationes hac ratione conciliare nititur Pignat. *loc. cit. n. 7.* Quòd præter functiones, quæ in prima illa S. Congreg. declaratione speciatim in favorem Primicerii sunt expressæ, aliæ supersint, de quibus favore Archidiaconi potuit S. Congr. intelligere; nempe nominare sacerdotes, qui debeant celebrare & canere Missam, item Diaconos & Subdiaconos, & alia facere, quæ spectant ad altare; non autem ad cantum & chorum, cujus directio nedum est reservata Cantori in prima declaratione, sed & in secunda, licet hæc emanarit instante Archidiacono. & hæc quidem, ut ait Pignat. *num. 8.* conformiter dispositioni juris communis in *c. prælati. d. 25.* in quo exprimuntur omnia munia Primicerii à munitis & officio Archidiaconi distincta juxta redorem primæ declarationis ante relatæ. Videtur nihilominus quòd ad hæc quoque deferendum consuetudini; præsertim immemoriali ecclesiarum particularium; constitutiones enim & consuetudines per diversa loca prævalent in officiis. Fagn. *in c. ad hac. de off. Archid. n. 13.* ex Innoc. & juxta *c. cum olim. de consuetud.* Quamvis Pignat. *loc. cit. num. 9.* asserat, ad confundenda hæc munia Cantoris & Archidiaconi non sufficere, quòd eorum prædecessores sic concordarint, si concordia hæc confirmata non fuerit autoritate pontificia; ed quòd juxta Trid. *sess. 6. c. 4. Extrav. Arbitraria de rebus Eccl. non alien. & c. veniens. de transact.* Transactio inter personas ecclesiasticas nisi sit confirmata à Papâ speciatim ex certa scientia cum causa cognitione, non teneat (intelligitur quòd ad ligandos successores) & concordia non confirmata ex certa scientia à Tridento fuerint sublata; licet subjungat idem Pignat. quòd in materia præminentiarum concordia coram Ordinario facta à prædecessoribus liget successores, etiam sine beneplacito Apostolico, indicasse Rotam apud Seraph. *decis. 36. & in Consentin. præcedentia. 6. Jun. 1618. coram Dunozerro.*

Quest. 666. Quodnam sit officium Archidiaconi circa celebrationem Missarum solennium?

R Esp. primò: præter ea, quæ hac de re dicta sunt supra ad Archidiaconum spectare omnia, quæ ad divinorum celebrationem (inter quæ videtur præcipuum celebratio Missarum: pertinent, ait Pignat. *cit. conf. 27. n. 6.* citans Gl. & DD. communiter in *c. 2. de off. Archid.* Nihilominus Archipresbyterum debere providere cuncta, quæ in Sacerdotum ministerio sunt præstanda, dicitur *c. ministerium. de off. Archid.* juxta quæ Host. in *sum. de off. Archip. s. qua pertinent.* ait, Archipresbyterum debere providere ministerium presbyterorum Cardinalium, id est, ecclesiam Regentium, sic dictorum à cardine, quo ostium sustentatur, ut idem Host. cumque dicta decretalis ministerium aperte concedat Archipresbytero, ut provideat cuncta præstanda in ministerio Sacerdotum, exceptis istis, quæ sunt prohibita, quæ omnia sunt Ordinis Episcopalis; & exceptio firmet Regulam in casibus non exceptis, sequitur in omnibus, quæ ad Sacerdotum ministerium spectant, & non sunt Ordinis Episcopalis (inter quæ utique est quoque celebra-